

2020-07-06

Styrande regelverk för mobil tandvård och uppsökande verksamhet under pågående smittspridning av covid-19

Epidemiologisk situation i Sverige och Region Stockholm

I takt med ökande tillgång på testning blir det uppenbart att det fortfarande föreligger en betydande smittspridning av covid-19 i samhället, och även om belastningen på akutsjukvård och intensivvård i Stockholm har minskat kvarligger denna på fortfarande hög nivå. Under sommaren 2020 kvarstår därför många åtgärder inom samhället som syftar till att minska risken för smittspridning såsom fortsatt förbud mot allmänna sammankomster med fler än 50 deltagare och rekommendation om att individer som är 70 år och äldre ska undvika nära kontakter med andra. Inom vård och omsorg föreligger sedan 30 mars förbud mot besök i särskilda boendeformer för äldre, ett förbud som av regeringen den 15 juni förlängts till att gälla t.o.m. 31 augusti. Inom regionens sjukvård är fortfarande en stor del av all elektiv verksamhet inom slutenvård och öppenvård uppskjuten till efter sommaren.

Undantag från besöksförbud

Enligt regeringens förordning om besöksförbud (SFS 2020:163) 4 § är det verksamhetsansvarig som ska bevilja undantag från besöksförbud:

<https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2020163-om-tillfalligt-forbud-mot-sfs-2020-163>

4 § Den verksamhetsansvarige för ett boende får i det enskilda fallet medge undantag från förbudet mot besök om det finns särskilda omständigheter som motiverar ett undantag och om risken för spridning av sjukdomen covid-19 är liten i boendet.

Socialstyrelsen har i de allmänna råden (HSLF-FS 2020:17) förtydligat situationer som av medicinska skäl bör utgöra grund för undantag:

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/foreskrifter-och-allmanna-rad/2020-4-6740.pdf>

Yrkesutövare som inte hör till personalen i ett boende, men tillhandahåller tjänster i form av t.ex. tandvård, fotvård,

tolkning och reparationer, bör endast anses ha behov av att vistas i boendet om

- behovet av tjänsten inte kan tillgodoses på annat sätt,*
- utförande av tjänsten inte kan anstå, och*
- tjänsten behöver utföras för att skydda den boendes liv, säkerhet eller hälsa.*

Allmän riskbedömning gällande tandvård

Socialstyrelsen har på sin hemsida ”Frågor och Svar” riktad till tandvården bland annat skrivit följande:

<https://www.socialstyrelsen.se/coronavirus-covid-19/fragor-och-svar/tandvarden/>

Det är av största vikt att tandvårdspersonal med symtom på luftvägsinfektion, även lindriga, inte besöker patienter. Det är förenligt med mycket stor risk för smittspridning på ett äldreboende eller hemtjänstens verksamhet om tandvårdspersonal arbetar när de har luftvägssymtom. Det är möjligt att i dialog med personalen på äldreboende föreslå och hjälpa till att ordna andra sätt att ge råd om munhälsa och munvård, än via ett fysiskt besök.

(...)

Tandvårdspersonal behöver vara observant på symtom som tyder på en begynnande luftvägsinfektion. Det gäller både för egen del och för de patienter som besöker mottagningen. Utöver detta kan rutinundersökning, förebyggande tandvård och viss planerad tandvård för patienter tillhörande riskgrupper övervägas att skjutas upp. Detta är speciellt viktigt att beakta för verksamheter som bedriver mobil tandvård på särskilt boende eftersom dessa patienter är särskilt utsatta.

(...)

Rutinundersökningar och viss planerad tandvård för patienter tillhörande riskgrupper kan skjutas upp eftersom det är mycket hög risk för spridning av covid-19 i samhället. Akut tandbehandling erbjuds som vanligt men det är bra om patienten inte uppehåller sig i väntrummet bland andra patienter.

Aktuell bedömning rörande de olika tandvårdsformerna

- Utgående från ovanstående undantag ska **akut tandvård** alltid kunna erbjudas till äldre personer.

- Elektiv (planerad) tandvård som faller inom ramen för **nödvändig tandvård** kan erbjudas den enskilde på ett **SÄBO eller LSS-boende** efter det att en odontologisk och medicinsk behovsbedömning utförts på basen av individens tidigare tandvårdsanamnes, aktuella besvär och risk för skadepredation. En sådan individuell vårdbehovsbedömning sker då i samråd mellan den enskilde och lokalt ansvarig sjuksköterska varpå verksamhetsansvarig då kan fatta beslut om undantag (se regeringsförordningen ovan) med särskild hänsyn till den lokala smittspridningssituationen på den aktuella institutionen varefter relevant tandvårdsaktör kontaktas. Beslut om tandvårdsbesök dokumenteras i den ordinarie journalen.
- **Personer i eget boende (EGBO)** som önskar återuppta **nödvändig tandvård** i mobil form bör erbjudas information från tandvårdsenheten i Region Stockholm om vilka hygienrutiner som ska efterlevas av tandvårdsaktören. Den mobila tandvårdsaktören ska innan det planerade besöket informera om de vårdrutiner som man tillämpar och personen i EGBO får på detta vis möjlighet att ta ställning till och själv (eller med hjälp av primärvård eller regionens tandvårdsenhet) besluta om de önskar besök eller inte av företaget ifråga eller överväga annat tandvårdsföretag.
- **Uppsökande tandvård** av mer preventiv karaktär: mot bakgrund av föreliggande besöksförbud och smittspridningsläge är det svårt att motivera att sådan tandvård i nuläget kan återupptas.

Förstärkta rutiner vid genomförande av tandvård riktad till äldre personer

Involverade tandvårdsaktörer ska påminna sin personal om att inte arbeta vid ens lindriga symtom som kan tyda på covid-19-infektion och att testning för SARS-CoV-2 (PCR) i sådant fall ska ske innan återgång till arbete. Utöver dessa basala principer föreslås inför genomförande av **akut tandvård** och **nödvändig tandvård** som bedömts enligt ovan att:

- involverade tandvårdsföretag och deras personal påminns om aktuella hygienrutiner vid nära vårdmoment inom äldreomsorg; se aktuella vårdhygieniska rutiner gällande SÄBO och LSS:
<https://vardgivarguiden.se/globalassets/kunskapsstod/vardhygien/smittamne-handlingsprogram-och-riktlinjer/omhandertagande-av-covid-19-inom-sabo--.pdf>

I ovanstående dokument anges att ”... vid vårdmoment nära vårdtagarens ansikte kan det övervägas att all personal använder heltäckande visir för att minimera risken att symptomfri personal smittar vårdtagare. Om visir inte finns att tillgå, använd munskydd IIR. Verksamhetschef i samverkan med medicinskt ansvarig gör en

riskbedömning och beslut om detta tillägg” vilket i fallet med tandvård kan anses vara synnerligen lämpligt.

För tandvård som ges till personer i det egna hemmet (EGBO):

Vårdhygien Stockholm har sammanställt riktlinjer för hemsjukvård och ASIH:

<https://vardgivarguiden.se/globalassets/kunskapsstod/vardhygien/smitamne-handlingsprogram-och-riktlinjer/omhandertagande-av-covid-19-inom-hemsjukvard.pdf>

- vid behov involveras Vårdhygien Stockholm i diskussion med tandvårdsutförare så att eventuella frågor kan besvaras innan besök på SÄBO, LSS eller EGBO
- vid tandvård som ges på SÄBO och LSS är det viktigt att verksamhetsansvarig, som har kunskap om den lokala smittspridningssituationen och de lokala rutiner, är tydligt involverad i planering och genomförande av tandvårdsbesöken genom exempelvis överenskommelser om lämpliga tider och lokaler där vården kan ges - detta för att undvika att tandvårdspersonal rör sig på ett sätt som kan utgöra smittrisk, vänligen se de besöksrutiner som Folkhälsomyndigheten utfärdat:
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/r/rekommendationer-vid-besok-i-sarskilda-boendeformer-for-aldre-under-covid-19--pandemin-/?pub=70822>

I det journalunderlag som ligger till grund för tandvårdsbehandling ska det tydligt framgå hur tandvårdsbesöket har initierats och varför tandvårdsinsats krävs den aktuella dagen.

Regelverket omfattar inte personer i SÄBO, EGBO eller LSS som är smittade eller misstänkt smittade av Covid-19. Det är Folktandvården Stockholms län AB som har i uppdrag att ta hand om dessa personer, *HSN 2020-0507 och HSN 2020-0622*.

Regelverket revideras kontinuerligt med utgångspunkt av erfarenheter från Covid-19 pandemin. Vid revidering kommer information gå ut till berörda via e-post och information kommer läggas ut i tandvårdens IT system Symfoni.

Vid signaler till hälso- och sjukvårdsförvaltningen om att dessa riktlinjer inte följs kommer den elektiva (planerade) mobila tandvården återigen stoppas.